

Fakultetsoppgave i strafferett

JUS4211 - vår 2014

Del I

Peder Ås var tidligere den ledende narkotikaleverandøren i Lillevik. De siste to årene hadde forretningene imidlertid gått stadig dårligere. Årsaken var at den russiske mafia hadde erobret stadig nye markedsandeler. Tre måneder tidligere hadde Ås utarbeidet en snedig plan for å gjenerobre tapte markedsandeler, men planen slo feil. Det gikk nå rykter om at mafiaen ville sende en av sine «ryddegutter» for å ta livet av Ås.

Lars Holm, innehaver av forretningen «Spaneren» i Storevik, drev det stort innenfor salg av utstyr til jakt, overvåkning mv. Tirsdag 10. januar 2013 kom en kunde inn i butikken og presenterte seg som Igor på et noe gebrokkent engelsk. Han ønsket å kjøpe finlandshette, kjeledress og hansker. Holm reagerte ikke spesielt på dette. Det var ikke uvanlig at kundene var litt mistenkelige.

Dagen etter kom Hans Tastad inn i forretningen til Lars Holm. Tastad var kjent for å være godt informert om hva som rørte seg i Lilleviks underverden. Han fortalte at en russisk leiemorder angivelig var kommet til Lillevik, og at vedkommende benyttet navnet Igor. Det gikk kaldt nedover ryggen på Lars Holm, men han sa intet om kunden dagen i forveien. Holm tenkte at det utstyret som ble kjøpt dagen i forveien kanskje skulle benyttes i forbindelse med et drap. Videre ble han bekymret for Peder Ås, som i følge ryktene hadde kommet på kant med den russiske mafiaen. Lars Holm var livredd for den russiske mafia, og ville ikke for noe i verden fortelle noen om sin bekymring, uansett mulige konsekvenser for Ås eller andre.

Politiet tok ryktene om Peder Ås alvorlig og iverksatte en omfattende etterretningsoperasjon. Fra sikre kilder fikk politiet torsdag den 12. januar 2013 informasjon om at leiemorderen Igor var ankommet Lillevik, og at Igor trolig ville gå til aksjon mot Peder Ås kommende natt. Aksjonen om kvelden og natta ble ledet av beredskapstroppen ved Storevik politistasjon. Fire tjenestemenn ble plassert i stua til Peder Ås, som lå rett innenfor ytterdøra i første etasje. Fire andre tjenestemenn ble plassert på soverommet til Peder Ås i andre etasje, inne i klesskapet. Bakgrunnen var risikoen for at Igor ville ta seg inn gjennom soveromsvinduet ved hjelp av stige. En skiltdukke ble plassert i senga til Peder Ås.

Politiets aksjon gikk etter planen. Idet Igor kom inn gjennom utgangsdøra kl 03:00, så stormet tjenestemennene i stua frem og pågrep ham. Igor var iført kjeledress, hansker og finlandshette, som den senere etterforskning viste at var kjøpt i forretningen til Lars Holm.

Igor ble tiltalt for overtredelse av straffeloven § 233 første og annet ledd, jf § 49, for forsøk på overlagt drap. Lars Holm ble tiltalt for medvirkning til forsøk på overlagt drap iht. de samme bestemmelser.

Under hovedforhandlingen erkjente Igor de faktiske forhold, herunder at drapet var nøye planlagt og at han var fast bestemt på å skyte Peder Ås mens han lå i senga. Han var kjent med at senga til Ås lå i andre etasje. Igor la heller ikke skjul på at han ikke var noen debutant på dette området. Forsvareren til Igor bestred likevel at det var grunnlag for domfellelse etter

tiltalen. Det lå intet levende menneske i senga til Peder Ås. Ingen fare for liv eller helse hadde derfor oppstått. I tillegg befant Igor seg fortsatt på forberedelsesstadiet da han ble pågrepet.

Lars Holm erkjente også de faktiske forhold under hovedforhandlingen. Forsvareren hans bestred likevel at Holm kunne dømmes etter tiltalen. Holm hadde kun solgt lovlige varer som ledd i sin lovlige forretningsvirksomhet. Videre hadde han verken ved salget av gjenstandene eller senere utvist tilstrekkelig skyld. I tillegg anførte forsvareren at Holm, på grunn av sin frykt for den russiske mafia, var i en nødssituasjon. Aktor og forsvarer var enige om at retten ikke kunne foreta en omsubsumering til straffeloven § 139, jf straffeprosessloven § 38.

Drøft de anførselene som er fremsatt av forsvarerne. Mulige overtredelser av andre straffebud enn nevnt i tiltalen skal ikke drøftes.

Del II

Peder Ås var på fest på lokalet i Lillevik en lørdagskveld i november 2013. Han hadde med seg en halvliters flaske med whisky som han drakk opp i løpet av festen.

Etter at festen var avsluttet, hadde flere av deltakerne samlet seg på plassen utenfor lokalet. Da kom Lars Holm kjørende over plassen med bilen sin. Han holdt på å kjøre ned flere personer som sto på plassen.

Peder Ås, som stod et stykke unna, ble forarget på kjøringen til Lars Holm, og han ville stanse den slik at ingen flere farlige situasjoner oppsto. Peder løp derfor etter bilen og slo kraftig i taket på den.

Lars Holm bråstanset, og han og kameraten Ole gikk ut av bilen. Lars Holm ropte at han ville banke opp Peder, hvoretter Peder svarte at de kunne gjerne slåss. Lars og Ole nærmet seg Peder fra hver sin kant. Da oppdaget Peder at Ole hadde et balltre i hånden. På et gitt tidspunkt slo Ole til med balltreet og traff Peder i ryggen. Peder Ås ble nå svært redd, og han tok frem den tomme flasken fra innerlommen for å bruke den til å forsvare seg med. Idet Peder Ås tok flasken ut av lommen, falt den i asfalten, slik at flaskebunnen ble slått av. Peder Ås fikk tatt opp flasken og med stor kraft førte han den med den knuste enden i magen på Lars Holm.

Lars Holm ble stående litt før han falt om. Han ble brakt til Lillevik sykehus hvor han to timer senere døde på grunn av indre blødninger. Obduksjonen viste at flere store blodårer i magen var gjennomhullet.

Det ble tatt ut tiltale mot Peder Ås for forsettlig drap, strl § 233 første ledd, for å ha forvoldt Lars Holms død ved å ha stukket ham i magen med en knust flaske, slik at Lars Holm døde av indre blødning.

Saken kom opp for Lillevik tingrett. Under hovedforhandlingen forklarte Peder Ås at han ikke hadde sett at bunnen av flasken var slått av på grunn av nattemørket. Han sa også at han ikke kunne huske at han stakk med flasken og mente at han måtte ha vært bevisstløs på grunn av rus.

Det var foretatt en rettspsykiatrisk undersøkelse av Peder Ås av to sakkyndige. De konkluderte med at Peder Ås på gjerningstiden hadde nedsatt bevissthet på grunn av alkoholrus. Dette ble ikke bestridt av aktor eller forsvarer.

Forsvareren hevdet at Peder Ås måtte frifinnes for forsettlig drap, da han ikke var klar over at flasken var knust da han stakk den mot Lars Holm, og lovens forsettskrav var da ikke oppfylt. Dessuten handlet Peder Ås i nødverge.

Aktor fremholdt at selv om Peder Ås hadde hatt nedsatt bevissthet da han handlet, var han på grunn av omstendighetene i dette tilfellet uansett ansvarlig iht. strl. § 233, første ledd for å ha drept Lars Holm. Aktor viste til straffeloven § 42 tredje ledd.

Videre anførte aktor at dersom Peder Ås ikke kunne domfelles for forsettlig drap, skulle Ås under enhver omstendighet domfelles etter strl. § 229 tredje straffealternativ eller etter strl. § 228 andre ledd siste straffealternativ for legemskrenkelse med døden til følge. Til dette anførte forsvareren at Peder Ås måtte frifinnes for legemskrenkelse, både legemsbeskadigelse og legemsfornærmelse, ikke bare på grunn av nødverge, men også fordi det forelå samtykke til slagsmålet.

Drøft og ta stilling til de spørsmål oppgaven reiser.